

MELODEKLAMĀCIJAI - 50. BEZ DZIESMĀM NEVARAM DŽĪVOT!

Melodeklamācijas žanram apritējuši apaļi 50 gadi. Tas aizsākās 1973. gada 24. februārī kultūras centra "Rītausma" rīkotajā atpūtas vakarā "Smāids". Tagad melodeklamācijas vērojamas gandrīz katrā LNS pasākumā, un tās izpilda gan vecā, gan jaunā paaudze.

Turpinājums 8. lpp.

AR "SPORTO LATVIJA" TIEKAMIES ARĪ ŠOGAD

Tikai 2022. gada septembrī "Sporto Latvija" noslēdza sadarbības memorandu ar Latvijas Nedzirdīgo savienību, bet jau gada beigās saņēma LNS balvu nominācijā "Gada sadarbības partneris 2022".

Turpinājums 4. lpp.

ŠAJĀ NUMURĀ LASIET

- AKTUALITĀTES
- BIEDRĪBU ZIŅAS
- SADARBĪBAS PARTNERIS
- PROJEKTS
- LIELĀ INTERVIJA
- KULTŪRA
- JUBILĀRI
- IZGLĪTĪBA
- SPORTS

Foto: Gatis Rozenfelds, Valsts kanceleja

VIZĪTE MINISTRU KABINETĀ

10. martā LNS sadarbības partnera nodibinājuma "Apeironis" organizētās tikšanās ietvaros LNS prezidents Edgars Vorslovs tikās ar Ministru prezidentu Krišjāni Kariņu un labklājības ministri Eviku Siliņu.

Turpinājums 2. lpp.

Teksts: Laura Zeltiņa

LNS VALDES LĒMUMI

Trešdien, 22. februārī, norisinājās LNS valdes sēde, kurā tika saskaņoti LNS piederošo kapitālsabiedrību 2023. gada budžeta projekti. Sēdē tika arī saskaņoti LNS reģionālo biedrību valžu iesniegtie kopsapulču vai konferenču norises laiki. LNS valdi kopsapulcēs vai konferencēs pārstāvēs prezidents vai viceprezidenti.

Kopsapulču vai konferenču norises laiki:

SMILTENES RB	15.04.2023. pl. 12.00
VALMIERAS RB	15.04.2023. pl. 15.00
KULDĪGAS RB	22.04.2023. pl. 12.00
VENTSPILS RB	22.04.2023. pl. 15.00
LIEPĀJAS RB	23.04.2023. pl. 11.00
RĒZEKNES RB	29.04.2023. pl. 13.00
DAUGAVPILS RB	30.04.2023. pl. 11.00
RĪGAS RB	13.05.2023. pl. 11.00

Teksts: Edgars Vorslovs

VIZĪTE MINISTRU KABINETĀ

10. martā LNS sadarbības partnera nodibinājuma "Apeirons" organizētās tikšanās ietvaros LNS prezidents Edgars Vorslovs tikās ar Ministru prezidentu Krišjāni Kariņu un labklājības ministri Eviku Siliņu, lai pārrunātu jautājumus par cilvēku ar invaliditāti iekļaušanu sabiedrībā, sadarbību ar valsts pārvaldes institūcijām un vides pieejamības jautājumus. Klāt bija arī LNS viceprezidente Brigita Lazda, kas veica zīmju valodas tulka pienākumus. LNS prezidents klātesošos iepazīstināja ar LNS ilggadīgo darbību dažādu projektu realizācijā un valsts pārvaldes deleģēto uzdevumu nodrošināšanā un pasniedza K. Kariņam un E. Siliņai LNS simtgadē izdoto grāmatu "Laika zīmes", uzsverot, ka arī nedzirdīgo kopiena ir piedalījies Latvijas attīstības veidošanā.

Sarunas gaitā LNS prezidents informēja, ka cilvēkiem ar dzirdes zudumu būtiskas problēmas rada vides un valsts apmaksāto pakalpojumu nepieejamība, kā arī valsts atbalsta

trūkums zīmju valodas attīstībai. LNS prezidents informēja, ka nedzirdīgie cilvēki priecātos, ja Ministru prezidenta publiskās uzstāšanās tulkotu zīmju valodas tulks.

K. Kariņš informēja, ka viņš izprot cilvēku ar invaliditāti problēmas, jo viņam rados ir vārdzirdīga persona. Viņš uzsvēra, ka vides pieejamības nodrošināšana ir būtiska ne tikai personām ar invaliditāti, bet arī plašai sabiedrībai, tai skaitā arī senioriem un jauniešiem vecākiem.

E. Siliņa informēja, ka ir atvērta sadarbībai, ka pie viņas var griezties ar jebkuru problēmu un piedāvāt tai risinājumu. Viņa esot personu ar invaliditāti lobījis Ministru kabinetā.

Tikšanās nobeigumā Ministru prezidents apliecināja, ka ir pārliecināts, ka personu ar invaliditāti organizāciju aktīvāka iesaiste palīdzēs sekmīgāk īstenot risinājumus gan vides (tai skaitā digitālās) pieejamības jomā, gan iekļaujošas sabiedrības veidošanā, tāpēc aicināja kontaktēties gan ar viņu, gan labklājības ministri. •

Teksts: Ivars Kalniņš

LNS VADĪBAS NOZĪMĪGĀKĀS TIKŠANĀS 2023. GADA IEVADĀ

10. janvārī LNS vadība piedalījās Tiesībsarga biroja organizētajā tiešsaistes darba sanāsmē jeb diskusijā par tiesībsarga pētījumu "Banku pakalpojumu pieejamība".

20. janvārī LNS vadība pasniedza apbalvojumu nominācijas "LNS Sadarbības partneris 2022" uzvarētāja – biedrības "Sporto Latvija" – pārstāvim Reinim Uzulniekam un kopīgi apspriedās par šogad plānotajām aktivitātēm cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem.

20. janvārī LNS vadība tikās ar nodibinājuma "Apeirons" valdes locekli Ivaru Balodi, lai izrunātu 2022. gada sadarbību un iezīmētu svarīgāko par līdzdarbību 2023. gadā. Vienlaikus nodibinājumam tika pasniegts LNS atzinības raksts par veiksmīgu sadarbību 2022. gadā.

23. janvārī notika tiešsaistes tikšanās ar Liepājas Universitātes Izglītības zinātņu institūta direktori Dinu Betheri par zīmju valodas korpusa projektu un citiem aktuāliem jautājumiem.

24. janvārī LNS prezidents Edgars Vorslovs sadarbībā ar nodibinājumu "Apeirons" un Sabiedrības integrācijas fondu tikās ar Valsts prezidentu Egilu Levitu. Tika pārrunāta esošā situācija un nepieciešamie risinājumi, lai sekmētu cilvēku ar invaliditāti integrāciju sabiedrībā.

25. janvārī LNS prezidents Edgars Vorslovs piedalījās Invaliditātes lietu nacionālās padomes sēdē, kurā izskatīja dažādus jautājumus, tai skaitā par pētījumu par nepieciešamajiem atbalsta pakalpojumiem ģimenēm ar bērniem, kur vienam vai abiem vecākiem noteikta invaliditāte, un

par labdarības maratona "Dod pieci!" organizatoru atklātajā vēstulē "Par vides pieejamības nodrošināšanu Latvijā" izvirzīto priekšlikumu ieviešanas progresu.

27. janvārī Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācijas "SUSTENTO" pārstāvniecības sapulcē LNS viceprezidenti – Ivars Kalniņš un Brigita Lazda – pasniedza "SUSTENTO" valdes priekšsēdētājam Guntai Ančai nominācijas "LNS Draudzīgākā organizācija 2022" balvu.

17. februārī LNS prezidents Edgars Vorslovs un viceprezidents Ivars Kalniņš tiešsaistē tikās ar Eiropas Nedzirdīgo savienības (EUD) komunikācijas un mediju vadītāju Deividu Heju (David Hay), apspriežot EUD 2022. gada darbu izvērtējumu. •

Teksts: Laura Zeltiņa,
no interneta materiāliem

Teksts: Zigmārs Ungurs, LNS RB vadītāji

Foto: no Kuldīgas un Smiltenes RB
"Facebook" lapām

LATVIJĀ

TV3 ZIŅAS AR SURDOTULKOJUMU

Lai veicinātu sabiedrības izpratni par dzirdes traucējumiem un dzirdes zudumu, "TV3 Ziņas" 4. martā pl. 20.00 bija pieejamas ar surdotulkojumu. Tulkojumu zīmju valodā nodrošināja Brigita Lazda. Šī ir jau otrā reize, kad TV3 ziņu raidījumu varējām vērot ar surdotulkojumu. Pirmo reizi tas notika Starptautiskās nedzirdīgo nedēļas ietvaros 2021. gadā, bet šoreiz – par godu Pasaules dzirdes dienai.

LNS viceprezidentes Brigitas Lazdas komentārs:

Pozitīvi, ka arī komerctelevizijām rodas izpratne, ka mūsu sabiedrībā dzīvo cilvēki ar dzirdes traucējumiem, kuri saņem informāciju zīmju valodā. Pašlaik nedzirdīgiem cilvēkiem Latvijā ir pieejams tikai sabiedriskais medijs ar surdotulkojumu. Būtu labi, ja arī komerctelevizijas izrādītu interesi piedāvāt savu saturu zīmju valodā, lai nedzirdīgiem cilvēkiem Latvijā būtu pieejams dažāds saturs. •

PASAULĒ

EIROPAS NEDZIRDĪGO SAVIENĪBAS VALDES SĒDE ATĒNĀS, GRIEKIJĀ

No 17. līdz 19. martam norisinājās Eiropas Nedzirdīgo savienības (EUD) pirmā 2023. gada valdes sēde. Sanāksmē tika izskatīts 2022. gada pārskats un pārrunāta darba programma nākamajam gadam, kā arī apspriesta 2023. gadā gaidāmā Ģenerālā asambleja, kas notiks Stokholmā, Zviedrijā.

KONFERENCE "NEDZIRDĪGĀ SIEVIETE (NEVAR) DARA VISU"

Starptautiskās sieviešu dienas ietvaros Itālijas Nedzirdīgo savienība Milānā organizēja konferenci, kuras galvenais mērķis bija izcelt nedzirdīgo sieviešu tiesības uz vienlīdzību. Konferencē tika apspriesti daudzie izaicinājumi, ar kuriem sastopas nedzirdīgās sievietes. Tajā piedalījās arī Eiropas Nedzirdīgo savienības prezidente Sofija Isari. •

BIEDRĪBĀS

Rīgas RB Tukuma grupa 11. februārī svinēja Valentīna dienu, tērpušies tematiski – ar sarkaniem akcentiem. Arī svinību telpa bija izdekorēta mīlestības dienas noskaņās. Pasākumā netrūka smieklus un jautrības.

Kuldīgas RB Sveču dienu atzīmēja, apgūstot sveču liešanu. Vilhelmine Vicinska demonstrēja, kā tas darāms mājas apstākļos.

Par godu visu mīlētāju dienai Kuldīgas RB biedri 14. februārī nolēma kopīgi pagatavot Valentīndienas kūku un arī 20. februārī biedri čakli rosījās ar pavāru būšanām. Lai gan Masļeņicu – pankūku dienu – mēdz atzīmēt marta mēnesī, cepot pankūkas, kas ir apaļas, karstas un tāpēc izvēlētas par Saules simbolu, biedriem gribējās saulītei sveicienus sūtīt jau agrāk. Interesanti, ka, lejojot pankūku mīklu pannā, pankūkā izveidojās mazs, bet zīmīgs simbols – sirsnīša.

Pirmdienas Kuldīgas RB ir radošās dienas. Šoreiz viena šāda diena tika veltīta galda spēlēm, kuras sagatavot varēja katrs pats. Tas ir jautrs un arī lietderīgs veids, kā pavadīt laiku ģimenes vai draugu kompānijā.

7. martā Kuldīgas RB notika radošā nodarbība. Bija iespēja pašu rokām pagatavot saldo našķi "Saldā brunete". 8. martā tika klāts galds un gatavotie našķi degustēti, bet 11. martā tika organizētas kārtējās prāta spēles.

Liepājas RB 17. februārī notika radošās nodarbības Alda Ādamsona vadībā, bet 23. februārī biedri devās vizītē uz Latvijas Neredzīgo biedrības Rehabilitācijas centra Liepājas filiāli. Kopumā Latvijā ir 9 šādas filiāles, bet Liepāja ir otrā lielākā. Biedri iepazinās ar Braila rakstu, apskatīja un iepazīna tiflotehniku, apskatīja dažas telpas, kur notiek nodarbības rehabilitācijas ietvaros, un redzēja dažādus mākslas un radošās pašizpaušmes darbus.

Liepājas RB 21. februārī atzīmēja Masļeņicu. Katrs biedrs atnesa paša pagatavotas pankūkas, biedri pie tējas vai kafijas mīlojās ar pašu sarūpēto mielastu un dalījās ar receptēm. Biedrība atzīmēja arī Starptautisko dzimtas valodas dienu – tajā tika risinātas dažādas krustvārdu mīklas.

Ventspils RB 3. februārī viesojās Aldis Ādamsons, daloties ar interesantu informāciju par svecēm, to krāsu nozīmi un lietošanu, bet 7. februārī biedrībā viesojās psiholoģe Natālija Beļakova. Biedri cepa kūku un runājās par mīlestību.

Daugavpils RB 14. februārī jauki nosvinēja Sirsnīdīgu. Visi pateicās surdotulcei-praktikantei Anitai Baicovai par gardo torti.

21. februārī Daugavpils RB bija pankūku diena. Elvira Čaika pastāstīja interesantus faktus par pankūkām, piemēram, kad radās pirmā pankūku recepte. Biedri cienāja viens otru ar dažāda veida – plānām, biežām, pildītām u. c. – pankūkām no dažādiem miltiem.

Smiltenes RB 2. februārī organizēja Sveču dienas pasākumu. Biedri izmēģināja sveču liešanu no sveču atlikumiem – kausēja sveces un lēja formās jaunas sveces.

9. februāris Smiltenes RB bija kulinārijas diena, kad virtuves nodarbībās tika cepti auzu pārslu cepumi. Biedrībā viesojās arī psiholoģe Natālija Beļakova, kura stāstīja par Mīlestības dienu un citām tēmām. •

AR "SPORTO LATVIJA" TIEKAMIES ARĪ ŠOGAD

Tikai 2022. gada septembrī "Sporto Latvija" noslēdza sadarbības memorandu ar Latvijas Nedzirdīgo savienību, bet jau gada beigās saņēma LNS balvu nominācijā "Gada sadarbības partneris 2022".

"Sporto Latvija" ir biedrība, bet tās vadītāji Reinis Uzulnieks un Renārs Šķesters-Kambals sevi dēvē par kustības līderiem. Piedalīties intervijā viņi piekrita tikai kopīgi. Lūk, viņu kopīgā vēsts intervijas sākumā.

Paldies par novērtējumu, piešķirot balvu nominācijā "Gada sadarbības partneris 2022"! Turpināsim veiksmīgo sadarbību arī turpmāk, veidojot kopīgus sporta projektus, lai atbalstītu organizāciju un cilvēkus ar dzirdes traucējumiem.

Šajos mēnešos esam kopīgi organizējuši labdarības pārgājienu, novadījuši futbola treniņus bērniem ar dzirdes traucējumiem un aktīvi iesaistījušies dažādās aktivitātēs!

Kā jūs vispār iepazīnāties ar nedzirdīgajiem?

REINIS: 2014. gadā sāku strādāt Labklājības ministra birojā, vēlāk kļuva par parlamentāro sekretāru. Man sociālā sfēra vienmēr ir likusies ļoti interesanta un saistoša. Tā kā es uzskatu, ka nekādus lēmumus, kas skar cilvēkus ar invaliditāti, bez konsultēšanās ar viņiem un

viņu pārstāvošajām nevalstiskajām organizācijām (NVO) nedrīkst pieņemt, sāku regulāri tikties ar dažādām NVO. Man jau toreiz izveidojās ļoti laba sadarbība ar LNS. Kad kopā ar Renāru sākām veidot savu sporta organizāciju, sapratām, ka noteikti ikvienam ir jādod iespēja uz veselīgu dzīvesveidu – neatkarīgi no vecuma, dzimuma, fiziskās sagatavotības un funkcionālajām iespējām. Tā mēs uzrunājām LNS, un jau pirmajā tikšanās reizē izveidojās ļoti laba sapratne par kopīgiem mērķiem. Tā kā pazinu Edgaru Vorslovu jau iepriekš, sazinājos ar viņu pa tiešo par iespējamo tikšanos. Kopš tikšanās reizes joprojām sazināties ar Brigitu Lazdu, Ivetu Krazi, Ivaru Kalniņu un, protams, arī Edgaru.

Kādi bija pirmie komunikācijas mēģinājumi? Varbūt kāds no jums abiem zina dažas zīmes?

RENĀRS: Es domāju, ka pats galvenais ir vēlme komunicēt, un tad visu pārējo var atrisināt, izmantojot tulku, tehnoloģijas vai kādu radošāku pieeju. Diemžēl sabiedrībā joprojām valda kaut kādi aizspriedumi, kas

nav īsti pareizi. No savas puses tikai varu dalīties ar pozitīvu pieredzi par komunikāciju ar atsaucīgiem, pozitīviem un foršiem cilvēkiem. Paldies LNS, ka uzdāvināja krekliņu ar zīmju valodas alfabētu, esmu iemācījies parādīt savu vārdu.

Kā izpaužas sadarbības memorands praksē? Kas finansē dažādus pārgājienu vai nodarbības kādā klubā?

RENĀRS: Man ir liels prieks, ka varu būt daļa no mūsu kopīgajiem projektiem, kas ir patiesi iedvesmojoši, man lielākais gandarījums ir cilvēku pozitīvās emocijas un prieks.

REINIS: Memorandā mēs vienojamies veicināt, atbalstīt un popularizēt LNS organizāciju, kā arī popularizēt sportu kā līdzekli, lai fiziski, garīgi un psiholoģiski rehabilitētu cilvēkus ar dzirdes problēmām un palīdzētu viņiem atgriezties pilnvērtīgā sabiedriskajā dzīvē. Pasākumu organizēšanā iesaistās abas puses.

Ar pārgājienu iniciatīvu nācām mēs. LNS teica, lai to iekļauj septembra mēneša aktivitātēs, kad tiek atzīmēta Pasaules nedzirdīgo diena. Futbola treniņiem, ko organizējam Rīgas Ēbelmuižas pamatskolā un Valmieras Gaujas krasta vidusskolā, mūs uzrunāja Iveta Kraze no LNSF. Tā kā esam ieguvuši arī sociālā uzņēmuma statusu, tad līdz šim finansējums ir nācis no mūsu puses, protams, ar dažādiem resursiem palīdz arī LNS. Nākotnē, protams, ceram uz daudz un dažādiem kopīgiem projektiem un finansējumu.

Vai uz nodarbībām var iet arī cilvēks ar veselības problēmām?

REINIS: Sports un fiziskās aktivitātes ir vajadzīgas ikvienam Latvijas iedzīvotājam. Kā jau minēju, katram pašam ir jāizvērtē savas spējas. Ieteiktu sākt ar vienkāršām pastaigām un tad audzēt grūtības pakāpi un izvērtēt, kādos sporta veidos katrs grib darboties.

Lūdzu, pastāstiet katrs par sevi. No kurienes nākat, kāda ir jūsu pamatnodarbošanās, profesija, hobiji?

RENĀRS: Es esmu kārtīgs Latgales lauku puika, kurš, aktīvi sportojot, ir aizsportojies līdz Rīgai un šobrīd aktīvi organizē sporta dzīvi. Šobrīd ikdienā lielu enerģijas apjomu ieguldu

futbola akadēmijas "RFS Academy" un biedrības "Sporto Latvija" attīstībā, taču papildus esmu iesaistīts arī citos projektos. Hobijiem laika neatliek daudz, ņemot vērā saspringto ikdienu, taču man patīk lasīt grāmatas, doties pastaigās, kad esmu savās vecāku lauku mājās, – tad izbaudu iespēju palīdzēt vecākiem uzturēt kārtībā saimniecību.

REINIS: Esmu dzimis un audzis Talsos, pēc vidusskolas devos studēt uz Rīgu. Esmu visu mūžu bijis saistīts ar sportu. Gan aktīvi pats nodarbojos, gan organizēju sporta pasākumus. Tagad sekoju līdzi, kā mani bērni nodarbojas ar sportiskām aktivitātēm. Mans mērķis ir panākt, lai "Sporto Latvija" kļūst par lielāko tautas sporta organizāciju Latvijā.

RENĀRA UN REIŅA KOPĪGAIS PAZIŅOJUMS

Šogad mums ir plānoti septiņi pārgājieni, no kuriem pieci būs reģionos un divi – labdarības pārgājieni Rīgā. Labdarības pārgājienos visi ienākumi no dalības maksām tiks novirzīti Latvijas Neredzīgo sporta savienības un Latvijas nedzirdīgo biedrības vajadzībām. Visos posmos cilvēkiem ar invaliditāti dalība ir bez

maksas.

Šī gada tēma – PATRIOTISMS!

Pārgājienu laikā dalībniekiem būs iespēja piedalīties uzdevumos, kurus sagatavojuši zemessargi, jaunsargi un citi mūsu valsts aizstāvji. Tāpat katrs dalībnieks pārgājiena vajadzībām saņems militāro karti. Starta zonā papildus būs iespēja iepazīties ar militārpersonu ikdienu un militārās tehnikas izstādi. Visas dienas garumā starta/finiša zonā būs paredzētas dažādas aktivitātes, kurās bērni ar ģimenēm varēs pavadīt laiku.

Tiekamies 13. maijā Madonā, 10. jūnijā Jelgavā, 22. jūlijā Grobiņā, 29. jūlijā Rīgā, 12. augustā Ludzā, 16. septembrī Dobelē un 23. septembrī Pasaules nedzirdīgo mēneša ietvaros Rīgā sadarbībā ar LNS! •

Teksts: Egija Salaciete

Foto: Edgars Celmiņš

pasaku sagatavošanai zīmju valodā. Sagatavošanas procesā radās finanšu izmaiņas, un attiecīgi ietaupījums tika novirzīts jaunās idejas realizācijai – latviešu zīmju valodas roku formu kartīšu komplektu sagatavošanai.

Kas piedalījās darba grupā produktu izstrādē? Kā tu raksturotu šo sadarbību?

IVARS: Šī komplekta sagatavošanas darba grupu vadīja Laura Zeltiņa, bet dizainere bija Ieva Vilciņa. Latviešu zīmju valodas roku formu attēli tika izstrādāti jau 2004. gadā, to paveica tolaik LNS Zīmju valodas centra darba grupa. Ieva, izmantojot esošās roku formu bildes, datorgrafikas programmā pārzīmēja visas 56 roku formas. Formu sagatavošanā konsultāciju sniedza Ilona Liniņa kā zīmju valodas komisijas pārstāvis. Viņa deva padomus un palīdzēja izveidot precīzākas roku formas, norādīja uz roku un pirkstu izvietojumu un tamlīdzīgi. Šo komplektu iespieda SIA "EuroPrint".

Vai esi apmierināts ar rezultātu?

IVARS: Ar paveikto darbu esmu ļoti gandarīts, jo gada laikā videovārdnīcu, pasaku un roku formu kartīšu sagatavošana tika realizēta pēc plāna. Sadarbība ar darba grupas vadītāju Lauru Zeltiņu bija ļoti veiksmīga, viņa visu izdarīja akurāti un pārdomāti, uz viņu vienmēr varēja paļauties. Turklāt viņa prata vadīt lielisku darba grupu. Liels paldies Laurai un viņas komandai!

IZVEIDOTAS JAUNAS LATVIEŠU ZĪMJU VALODAS ALFABĒTA KARTĪTES UN SPĒĻU KĀRTĪS AR ROKU FORMĀM

2022. gada nogalē ir realizētas vairākas projektu idejas, kas veicinājušas latviešu zīmju valodas attīstību un pilnveidošanu, tostarp tika izveidotas jaunas latviešu zīmju valodas alfabēta kartītes un spēļu kārtis ar roku formām. Šīs idejas autors bija Ivars Kalniņš, grafisko dizainu veidoja Ieva Vilciņa.

Ivar, tu esi idejas autors. Kā tev radās šī ideja?

IVARS: Pirms pāris gadiem Galaudeta universitātē (ASV) nopirku amerikāņu zīmju valodas roku formu kartīšu

komplektu un nodomāju, ka tādas ir vajadzīgas arī pie mums Latvijā. Tās ir noderīgas ikvienam zīmju valodas apguvei un pilnveidei. Šo ideju paturēju prātā līdz brīdim, kamēr parādījās iespēja to realizēt arī pie mums.

Vai atrast finansējumu produktu izstrādei bija viegli?

IVARS: Sākotnējais finansējums no valsts budžeta līdzekļiem bija paredzēts tikai videovārdnīcu "Politika" un "Zīmju valodas pamati dažādu profesiju pārstāvjiem" realizēšanai, kā arī četru

Paldies arī drukas uzņēmumam, kas nodrukāja par 200 komplektiem vairāk nekā bija paredzēts. Tā ir lieliska dāvana no drukas uzņēmuma.

Kā LNS biedri var saņemt jaunās alfabētu kartītes un spēju kārtis?

IVARS: Šīs spēju kārtis ar roku formām un latviešu zīmju valodas alfabēta kartītes ir sagatavotas par valsts budžeta līdzekļiem, līdz ar to nav paredzētas pārdošanai. Šo produkciju izplatīsim izglītības iestādēs, kurās ir iespēja apgūt latviešu zīmju valodu. Ikviens interesents roku formu komplektu var saņemt bez maksas pie manis, LNS administratīvās ēkas 2. stāvā, 6. kabinetā.

Ieva, tu esi dizaina autore. Kur tu guvi iedvesmu doties dizaina virzienā?

IEVA: Tas ir interesants stāsts, kas sākās jau bērnībā. Aptuveni 6 gadu

vecumā redzēju multfilmu "Salomon", kura televīzijas tiešraides laikā apstājās. Prasīju vecmāmiņai, lai šī multfilma turpinās, bet televizoram bija tehniskas problēmas, tāpēc nezināju, kā šī animācijas filma beidzās. Es tik ļoti pārdzīvoju, ka vecmāmiņa izdomāja risinājumu – viņa ieteica, lai uz papīra uzzīmēju visu, ko atceros no multfilmas. Kopš tā brīža sākās mans ceļš uz dizaina pasauli. Esmu izmēģinājusi daudz ko, bet pamatā esmu palikusi pie dizaina.

Vai bija uzstādījumi, kādu dizainu veidot produkta izstrādē?

IEVA: Sadarbībā ar darba grupas vadītāju Lauru Zeltiņu un citiem latviešu zīmju valodas komisijas locekļiem radījām atbilstošāko risinājumu, lai tiktu izveidoti šie komplekti. Es vienmēr noskaidroju no pasūtītāja, kādu rezultātu viņš vēlas saņemt.

Kā tev patika process? Vai bija kādas grūtības?

IEVA: Man ļoti patika, tas bija izaicinājums arī man pašai, jo iepriekš ko šādu nebiju veidojusi. Procesa laikā bija daži sarežģījumi, piemēram, iepriekšējās roku formu kartītes bija pārāk sliktas kvalitātes, lai tās varētu integrēt datorprogrammā, bet man tomēr sanāca. Es procesa laikā arī filmēju sevi, lai spētu labāk atainot roku formas.

Vai esi apmierināta ar rezultātu?

Jā, esmu ļoti apmierināta. Tas bija jauns piedzīvojums, kurā bija vērts piedalīties.

Laura, kā tu raksturotu darba grupas sastāvu un sadarbību?

LAURA: Esmu apmierināta ar komandas darbu, man bija liels prieks sadarboties ar darba grupu. Ar daļu no komandas jau bija izdevies sastrādāties citā projektā, izstrādājot tematiskās vārdnīcas, tāpēc biju pārliecināta, ka arī šeit viss izdosies kā iecerēts.

Vai tu esi apmierināta ar rezultātu?

LAURA: Protams, katram ir savs redzējums, tāpēc bija satraukums, vai ar mūsu darba rezultātu būs apmierināta arī projekta galvenā mērķgrupa – nedzirdīgo kopiena.

Kādas bija tavas sajūtas par savu lomu darba grupā?

LAURA: Projekts sastāvēja no daudziem dažādiem posmiem, kas prasīja arī dažādu speciālistu iesaisti – operators, montētājs, zīmju valodas eksperti, ilustrators, maketētājs, grafiskais dizaineris un vēl. Izaicinājums bija visus šos posmus savienot un pēctecīgi saplānot darbus. Liels paldies LNS Zīmju valodas komisijai par ieteikumiem, un īpašs paldies Ilonai Liniņai, kura pārskatīja uzzīmētās roku formas, alfabētu, sniedza savus ieteikumus. •

Teksts: Zigmārs Ungurs

Foto: Ivars Kalniņš

DZINTRA LIGITA HERBSTE

LNS Goda biedre Dzintra Ligita Herbste dzimusi 1948. gadā un 9. aprīlī svinēs savu 75 gadu jubileju. Goda biedra statusu viņai piešķir 2017. gadā.

Smiltenes biedrībā viņa sāka strādāt kā tulce 1982. gadā. Pēc tam – par kluba vadītāju, bet no 1993. līdz 2009. gadam bija arī biedrības priekšsēdētāja. Viņa darbojas LNS domē 21 gadu. Pašlaik Dzintru nomāc veselības problēmas. Biedrības pasākumus Pļaviņās viņa var apmeklēt tikai tad, ja viņu kāds aizved ar auto. Lūk, ko Dzintra stāsta par savu tagadējo dzīvi.

KĀ KLĀJAS PAŠLAIK? DZINTRAS STĀSTS

Es tikai 2. martā iznācu no slimnīcas, biju tur septiņas dienas. Nekur pati nebraucu, neesmu spējīga. Ja man kaut kur vajag noteikti aizbraukt, jāpasūta auto, kas aizved. Tagad, piemēram, man 8. martā (intervija notika 3. martā) būs jābrauc uz Rīgu pie ārstiem. Sarunāts, ka turp mani aizvedīs mācītāja palīgs. Dzīvoju

Madonā. Svētdienās apmeklēju baznīcu, turp un atpakaļ mani aizved baznīcas mikroautobuss. Mājās labi iztiek ar "Kopsolī", ļoti priecājos par Aināra, Raita, Vitas un Gaidas apciemojumiem! Jā, par "Kopsolī" – man jau LNS prezidents Edgars teica, ka šogad avīze nebūs papīra formātā, tikai datorā. Man ir planšetdators, bet diemžēl nelietoju. Paldies LNS, ka man sūta "Kopsolī" papīra formātā arī šogad! Vēl lasu izdevumus "Latvijas Avīze", Madonas "Stars", Smiltenes "Ziemeļlatvija", žurnālu "Svētdienas Rīts".

Vakaros ar vīru Artūru skatāmies TV, vīram 17. martā paliks 89 gadi. LNS biedriem novēlu, lai varētu saņemt "Kopsolī". Lai Dievs svētī visu LNS saimi un biedrības! Lai visiem būtu darbs un, galvenais, laba veselība! •

Teksts: Zigmārs Ungurs

Foto: Induļa Pāzes personiskais arhīvs

INDULIM PĀŽEM - 80!

LNS Goda biedrs kopš 2017. gada – ventspilnieks Indulis Pāže – dzimis 1943. gada 5. martā. Biedrībā iestājies 1961. gadā.

Ventspils biedrībā bija kultorgs, vienmēr aizrautīgs fotogrāfs un bibliotekārs, biedriem stāstījis par jaunumiem presē.

Kopš 2009. gada darbojas Ventspils RB valdē. Indulis labprāt atsaucās aicinājumam pastāstīt par tagadējo dzīvi.

INDULIS: PIEDALOS VISOS PASĀKUMOS!

Nemaz nebiju, ka būtu astoņdesmit! Esmu laimīgs! Vēl aizvien aktīvi apmeklēju Ventspils reģionālo biedrību un tās rīkotos pasākumus. Gandrīz katru dienu mani apciemo manas meitas Ina un Una, tāpat trīs mazbērni un pieci mazmazbērni un viņu ģimenes. Skapī vienmēr stāv vesels kilograms cepumu un konfekšu, jo mazbērni un mazmazbērni, jau ienākot pa durvīm, zina, ka manā mazajā, slepenajā skapītī tie stāv. Vienmēr esmu nodrošinājies un vienmēr viņus gaidu!

Ikdienā no pusotras līdz divām stundām nododos fiziskām aktivitātēm – staigāju. To jau daru vairākus gadus, jo tas ne tikai palīdz saglabāt fizisko pašsajūtu, bet arī morāli esmu svaigs, kā tautā saka, “izvēdinu” galvu. Vai nu tā ir tā veiksmes formula, bet jebkurā gadījumā saku paldies, ka šobrīd jūtos labi un staigāt varu katru dienu! Piekopju arī veselīgu dzīvesveidu, sekoju līdzī tam, ko ēdu. Tāpat daudz

lasu žurnālus, avīzes un ziņu portālus. Ļoti patīk arī skatīties filmas un seriālus ar subtitriem latviešu valodā. Kā saka, dzīvoju pilnvērtīgu pensionāra dzīvi! Ikdienā daudz joku, ļoti patīk humors, tas jau no jaunības, tā laikam vieglāk, šad tad izjoku mazbērņus un, kad mazbērni pilnā balsī smejas, jūtos laimīgs.

Man ļoti patīk svinēt svētkus, kad visa lielā ģimene sanāk kopā, tāpēc arī šogad svinēšu savu jubileju – sanāks gan brālis un māsa ar ģimenēm no manas dzimtās Salacgrīvas, gan arī sieviņas Dzidras radi no Kurzemes, un mēs – visi pārējie radiņi ventspilnieki. Sieviņa Dzidra jau kādu laiciņu manai dzīvei seko līdzī no mākoņa maliņas, bet sirdī jau vienmēr tepat blakus.

Jāsaka, ka tiešām jūtos laimīgs, ja man un maniem tuvajiem ir labi! Tāpēc uz šādas nots es LNS novēlu arī turpmāk augt un attīstīties, lai netrūkst aktīvu un LNS organizācijā darbojošos cilvēku! LNS vadībai un darbiniekiem novēlu veselību un ikdienā daudz vairāk smaidīt! •

Teksts: Laura Zeltiņa, Jūlija Bite

Foto: Marutas Pīternieces personiskais arhīvs

MARUTAI PITERNIECEI - 80!

Kultūras nama “Rītausma” mammai un LNS Goda biedrei Marutai Pīterniecei 24. martā aprit apaļi 80 gadi. Par LNS biedri Maruta kļuvusi 1960. gadā. Strādājusi arī LNS valdē, bijusi LNB un LNS valdes, LNS domes un dažādu CV komisiju locekle. Sirsnīgi sveicam jubilejā!

Kā paiet jūsu ikdiena?

Baudu savas godīgi nopelnītās vecumdienas. Pārsvārā es atpūšos. Pastaigājos pa Alūksni – manu dzimteni. Rīgā man vairāk bija “darba dzīve”, bet manas dzimtās mājas ir Alūksnē. Uz šejieni no Rīgas pārcēlos septembra beigās. Mīlu un lutinu savu kaķi Minku. Bez viņas nevaru dzīvot. Rīgā man bija mazs dzīvoklis. Šeit,

Alūksnē, pilnīgi nepierasts plašums. Liekas, ka pat par lielu. Alūksnē jūtos labi, pēc Rīgas nemaz neskumstu. Cilvēki šeit ir tik labsirdīgi un mīļi – gan dzirdīgie, gan nedzirdīgie.

Vai iesaistāties arī Alūksnes nedzirdīgo grupā?

Piedalījos 4. martā Smiltēnes biedrības Alūksnes grupas pārvēlēšanu sapulcē. Tur bija ļoti mājīgi.

Vai jau zināt, kā svinēsiet jubileju? (intervija notika 15. martā)

Nevēlos rīkot lielus svētkus ar daudz viesiem. Gribu dzīvot mierīgi. Vēlos mieru un gremdēties savās pārdomās. Iespējams, svinēšu šaurākā ģimenes lokā.

Kā jums ar veselību?

Visu mūžu man bijis liels stress darbā un ģimenē, kas atstāja iespaidu arī uz veselību. Šobrīd jūtu, ka nu atkal vajag jaunas brilles – ar vecajām jau kļūst grūtāk labi redzēt. Vecums jau nenāk viens – tas vienmēr katram nes arī kaut ko sev līdzī.

Kāda ir jūsu spilgtākā atmiņa no darba dzīves?

Man ļoti patika būt kultūras nama

“Rītausma” mātei. Lai gan “uz papīra” es biju direktore, dzīvē es biju “Rītausmas” nama mamma. Organizējām dažādus svētkus, jubilejas pasākumus. Atceros visus kolektīvus. Tas bija ļoti labs laiks.

LNS 15 gadus strādāju kopā ar Arnoldu Pavlinu, bet LNS sistēmā kopumā nostrādāju 46 gadus. Biedrībā es biju atbildīga par kultūras dzīvi. Katrā biedrībā organizējām dažādus pasākumus. Kopumā noorganizēju 13 festivālus. Man patiešām patika mans darbs, patika dziesmas, dejas un melodeklamācijas.

Vai savos svētkos vēlaties pateikt kaut ko arī LNS un nedzirdīgajiem?

Es pateicos vecajai paaudzei, kas nāca uz pasākumiem, atbalstīja, kas bija kopā ar mani priekos un bēdās. Priecājos par jauno paaudzi. Skatos, kā viņi aug. Daudzi ir izgājuši manu skolu. Vīta Alksne daudz man palīdzēja. Labi sadarbojāties ar Edgaru Vorslovu. Tagad skatos, ka jaunieši ir ļoti aktīvi internetā, piemēram, organizē skaistuma konkursus. Priecē, ka viņi nav vienaldzīgi. Lai gan daudzi ir aizbraukuši uz ārzemēm, daudzi arī palika šeit. Un man ir prieks skatīties, ko dara tie, kas nolēmuši palikt Latvijā. •

MELODEKLAMĀCIJAI - 50. BEZ DZIESMĀM NEVARAM DZĪVOT!

Melodeklamācijas žanram apritējuši apaļi 50 gadi. Tas aizsākās 1973. gada 24. februārī kultūras centra "Rītausma" rīkotajā atpūtas vakarā "Smaids". Tagad melodeklamācijas vērojamas gandrīz katrā LNS pasākumā, un tās izpilda gan vecā, gan jaunā paaudze.

Melodeklamācijas žanra aizsācēja ir LNS Goda biedre Regīna Rizika. Viņa stāsta, ka viņas mīlestība pret mūziku sākās ar dziesmu "Silavas valsis".

Kā aizsākās jūsu ceļš mūzikas pasaulē?

Agrāk skolas laikā bija obligāti jādzied skolas kopkorī. Skolas laikā neatkarīgi no tā, kāda bija balss, vai tās gandrīz vispār nebija, visiem nedzirdīgajiem vajadzēja dziedāt kopkorī ar balsi – deklamēt dziesmas balsī un arī zīmju valodā. Es, savukārt, vienmēr diriģēju. Bet dejas – tās jau nāca dabiski. Skolā svētkos vienmēr vajadzēja uzstāties, un dejas bija viens no uzstāšanās veidiem. Vajadzēja dejot, dziedāt, spēlēt teātri – tas bija obligāti. Bet melodeklamācijas skolā nebija. Vecākajā klasē bija puisis vārdā Daniels. Viņam ļoti patika mūzika, viņš bija īsts mūzikas fans. Danielam bija savs radio, vienmēr sauca mani klausīties dziesmas. Es biju vājdzirdīga, taču kopā klausījāties mūziku. Man tā ļoti patika. Vienreiz viņš man iedeva arī dziesmas "Silavas valsis" vārdus. Es tos iemācījos. Atceros – sāka skanēt mūzika, un es sāku dzirdēt arī pašus vārdus. Pēc tam ļoti bieži es dziedāju savā nodabā. Dziedāju naktī, kad visi gulēja.

Kā Latvijā aizsākās melodeklamācija?

Toreiz tika rīkots konkurss starp

LNB pirmorganizācijām (tagad LNS grupas), kurā grupas uzstājās ar saviem priekšnesumiem. No mūsu kolektīva starp dzirdīgajiem bijām tikai divi nedzirdīgie. Jāuzstājas zīmju valodā. Labi. Domājām, ko darīt, bijām nelielās šaubās, vai izdosies. Taču mums izdevās! Uzstājāties ar rēviju "Karavānas", ar melodeklamāciju un arī ar izrādi. Visi dzirdīgie arī dziedāja zīmju valodā – viss koris. Es uzstājos ar melodeklamāciju dziesmai "Somu pirts". Publika bija sajūsmā. Pēc šīs uzstāšanās man teica: tev ir jāmeklē iespējas un jāturpina uzstāties, jāturpina dziedāt melodeklamācijā. Tad es iepazinās ar Aleksandru Celmu. Viņš jau sen bija dziedātājs un jau zināja visas dziesmas. Viņa vecāki bija kora dziedātāji. Tad mēs kopā uzstājāties ar dziesmu "Vecmāmiņa, vectētiņš" un "Papu, saki mammai pats". Mums ar Aleksandru bija liela gadu starpība – apmēram 20 gadi, tāpēc nevarējām uzstāties ar dziesmām par mīlestību. Es meklēju vēl kādu, ar kuru varētu kopā dziedāt, un iepazinās ar mūzikas fanu Genādiju Čerņavski. Viņš piekrita, un mēs kopā sākām izpildīt dziesmas "Mulķe sirds", "Vēja stundā", "Nevajag raudāt", "Mūzikas skaņas", "Rudenī vēlu" un vēl daudzas citas. Pēc šī konkursa radās tā apziņa, ka jā – tas ir tas, kas mums ir jāturpina. Mums jāturpina dziedāt zīmju valodā.

Kad bija melodeklamācijas 45 gadu jubileja 2018. gada aprīlī, mēs svinējām, un uzstājās G. Čerņavskis.

lepriekš, kad viņš uzstājās, viņam bija liels stress, un nereti viņam gadījās kādu vārdu aizmirst. Bet tieši šajā uzstāšanās reizē, izpildot dziesmu "Mana sirds atkal ir brīva", viņš uzstājās brīnišķīgi un skaisti. Un, kad pabeidza, ar savām rokām viņš izveidoja tādu sirds formu un sūtīja publikai šo sirdi. Un daudzas sievietes no zāles meta Genādijam uz skatuves ziedus. Tā nu sakrita, ka tā bija viņa pēdējā uzstāšanās ar savu mīļāko dziesmu. Pēc gada viņš aizgāja.

Un tomēr par melodeklamācijas dzimšanas dienu tiek uzskatīts 1973. gada 24. februāris, kad pasākumā "Smaids" izpildījāt dziesmu "Somu pirts". Kāpēc izvēlējāties tieši šo dziesmu?

Tagad es tiešām brīnos, ka izvēlējos tieši šo dziesmu. Turklāt to izpilda vīrietis. Atceros, toreiz tas bija tāds atpūtas vakars. Mēs domājām, ar kādu dziesmu mēs varētu uzstāties, domājām, ka vajadzētu kaut ko jaunu, jautru un lustīgu. Tā mēs to izvēlējāties. Kad uzstājos ar "Somu pirts", biju jauna, man bija apmēram 29 gadi. Publika bija lielā sajūsmā. Visi aplaudēja, bija ovācijas, un visi teica – jā, tas noteikti ir jāturpina.

Visas idejas par uzstāšanos vienmēr izdomāju es pati. Vienmēr nācu pati ar savām idejām pie saviem dziedāšanas partneriem – pie A. Celma un G. Čerņavskas. Organizēju visu arī es pati. Man nebija ne režisora, nekā – es visu biju izdomājusi, plānojusi un organizējusi pati saviem spēkiem. Vienīgais, zīmju valodas tulcei Jautrītei Gromai lūdzu, lai uzraksta man dziesmu vārdus. Atceros, kādā viesizrādē vajadzēja izpildīt dziesmu krievu valodā. Tad Jautrīte rakstīja krievu dziesmas tekstu latviešu burtiem, lai es varētu izlasīt. Tā bija Allas Pugačovovas dziesma "Visu var karaļi".

Kad jūs pēdējo reizi uzstājāties ar dziesmu?

Es īsti neatceros, taču šķiet, ka pēc 2018. gada es vairs neesmu uzstājusies.

Kādas ir jūsu mīlākās dziesmas?

Dziesma "Es piederu jums", "Dāvāja Māriņa" – to es izpildīju kopā ar savu meitu, kad viņai bija pieci gadi. Starp mīlākajām dziesmām ir arī "Vecmāmiņa, vectētiņš", "Mulķe sirds".

Bijāt arī šova "Krāsainie sapņi" līdzautore un esat dēvēta kā šī šova krustmāte. Kā radās šī ideja?

Šis konkurss tapa saistībā ar melodeklamācijas 35 gadu jubileju. Ar Brigitu Lazdu sanācām kopā un domājām, ko mēs varētu rīkot par godu 35 gadu melodeklamācijas jubilejai. Tā mēs izdomājām šo šovu. Piedalījās cilvēki no Alūksnes, Smiltenes, Liepājas un citām Latvijas vietām. Konkurss norisinājās pusgadu. Un tas bija lielisks, superīgs pusgads.

Ko jūs novēlat jaunajai melodeklamāciju izpildītāju paaudzei?

Novēlu dziedāt ar emocijām, ar jūtām, neaizmirst par mīmiku un plastiku. Un tiešām izdziedāt dziesmas.

Šobrīd teju katrā LNS pasākumā varam vērot melodeklamācijas priekšnesumus. Un bieži vien tos izpilda pāros. Vieni no populārākajiem šī žanra izpildītājiem ir Maiga un Juris Elbroti.

Kad jūs sākat dziedāt?

MAIGA: Es sāku dziedāt pirmā. Iepazinos ar režisori, un mana draudzene Regīna Rizika teica: "Tu esi vādzirdīga, tu varētu dziedāt melodeklamācijas žanrā." Taču mani šis žanrs īsti nesaistīja. Man patika dejot deju kolektīvā "Rēvija". Tad režisore Dzintra Kukša man uzticēja izpildīt pirmo dziesmu "Atkal šovakar". Viss sākās kādā pasākumā, kurā spēlēja orķestris. Cilvēki sēdēja pie galdiem, bet es staigāju apkārt galdiem un dziedāju. Visi grozīja galvas, bija ļoti pārsteigti. Visiem ļoti

patika. Es uzstājos vairākas reizes. Tad es iepazinos ar Juri. Ar viņu nekad vēl nebijām kopā dziedājuši. Režisore ieteica, ka man vajadzētu sākt dziedāt. Tā mēs iepazināmies – pateicoties melodeklamācijai. Pirmā dziesma, ko kopīgi izpildījām, bija Jāņa Lūsēna dziesma "Daugava". Vēlāk mēs dziedājām "Tā es tevi mīlēju". Melodeklamācija mūs saveda kopā, un 2001. gadā mēs apprecējāmies.

Maiga, tev patika dejas, un režisore tevi "ievilka" melodeklamācijā. Juri, kāpēc tu sāki dziedāt?

JURIS: Es deju tautas dejas, pēc tam mani uzaicināja uz teātri. Teicu, ka nevēlos, taču mani pierunāja. Pirmā izrāde bija "Sīpoliņa piedzīvojumi". Teicu, ka man nepatīk bērnu izrādes. Man vairāk pie sirds ir pieaugušo izrādes par mīlestību vai ar tādu asu sižetu. Tad nu speciāli man piemeklēja izrādi "Pats savos tīklos". Tā es turpināju, bet melodeklamācijā iesaistīties mani pierunāja D. Kukša. Tā mēs ar Maigu sākām dziedāt kopā. Režisore deva mums izpildīt ļoti daudz dziesmu – īsti neatceros, cik, bet tuvu pie 50 dziesmām. Visi teksti mums ir sakrāti diezgan pamatīgās lapu kaudzēs. Nemetam ārā, glabājam piemiņai.

Saņemot jaunas dziesmas vārdus, cik ilgs laiks jums ir nepieciešams, lai sagatavotos priekšnesumam?

JURIS: Man apmēram nedēļa aiziet, kamēr es iemācos vārdus no galvas un zīmes, kādas tiks izpildītas. Maigai gan tas padodas ātrāk – divas, trīs dienas, un viņa jau ir gatava uzstāties.

Kādas jums ir sajūtas, kad uzstājaties ar melodeklamāciju?

JURIS: Sākumā man bija liels stress, viss ķermenis drebēja. Atceros, ka režisore ieteica izdzert stipru kafiju – tas it kā nomierināšot nervus. Taču tas nepalīdzēja.

MAIGA: Man gan nekad nav bijis stress! Tieši otrādi, man patīk šī sajūta. Es jutos tik pārliecināta, kad izeju uz skatuves un publika uz mani skatās. Man liekas, ka es varētu sākt lidot.

JURIS: Tagad gan, pēc tik daudziem gadiem, uztraukuma vairs nav. Jūtos vairāk pārliecināts.

Vai uzstājaties arī ārpus skatuves, piemēram, radu pulkā?

JURIS: Jā, kad radu kompānijā mums ir kādi svētki, tad bieži vien viņi lūdz mums ar Maigu sagatavot kādu melodeklamācijas priekšnesumu. Tad mēs uzstājamies.

Kādas ir jūsu mīlākās dziesmas?

MAIGA: "Tā es tevi mīlēšu".

JURIS: "Tā ir dzīve".

MAIGA: Un vēl (*dzied*): "No puķēm vismīlākās man rozes tumšsarkanās..." šī dziesma man ļoti patīk. Patīk Maijas Lūsēnas dziesmas.

Vai uzstājaties arī kopā ar kādu citu?

JURIS: Mums bijis arī trio, tikai kādu īsu brīdi. Bet, piemēram, šovā "Krāsainie sapņi" gan Maigai bija cits partneris dziedāšanā – G. Černavskis.

MAIGA: Arī Jurim bija cita partnere. Viņš dziedāja kopā ar Inesi Immuri un ieguva pirmo vietu.

Kāpēc jums ir svarīgi dziedāt?

JURIS: Man patīk.

MAIGA: Man arī patīk. Mums patīk dziesmas un mūzika. Bez dziesmām mēs nevaram dzīvot. Milzīgs paldies Regīnai Rizikai par to, ka mani uzrunāja, pierunāja un iedrošināja, ka es varu dziedāt. Es sāku dziedāt, pateicoties viņai.

Ko jūs novēlētu jaunajai paaudzei, kas dzied zīmju valodā?

MAIGA: Es novēlu dziedāt brīvāk, vairāk izrādīt savas emocijas. Dziedāt ar visu ķermeni līdzī, arī vārdus līdzī izdziedāt. Manuprāt, tikai tādā veidā atklājas īstās emocijas. •

DAILES TEĀTRIS KĻŪST DRAUDZĪGĀKS NĒDZIRDĪGO AUDITORIJAI

Dailes teātrī 2023. gada 14. februārī varēja piedzīvot režisora Viestura Kairiša izrādi "Smilģis", kas bija pielāgota personām ar dzirdes traucējumiem – izrāde bija skatāma ar latviešu valodas titriem.

Izrāde ir balstīta uz Māras Zālītes lugu "Smilģis", kuras iestudējums Dailes teātrī aizved ceļojumā par Dailes teātra dibinātāju, režisoru un aktieri Eduardu Smilģi, kuru bieži dēvē arī par teātra tēvu Latvijā. Viņš ticis raksturots kā cilvēks, kas spēj ieraut teātra pasaulē ar savu entuziasmu, bezkaunību, tiešumu un moderno skatījumu uz pasauli. Smilģis latviešu teātrī radīja jaunu, unikālu teātra stilu, kas lielu uzmanību vērta uz pašu aktieri. Jāpiebilst, ka Smilģis pētīja žestu teorijas, kuru autors bija franču komponists un melodeklamācijas skolotājs Fransuā Aleksandrs Nikolass Šēri Delsarte (François Alexandre Nicolas Chéri Delsarte).

14. februāra izrādi apmeklēja vairāki mūsu biedri, to skaitā Dace Vingre un Arnis Lūkins, kuri arī piekrita dalīties savās sajūtās un pārdomās par izrādē pieredzēto.

Vai un ko jūs pirms izrādes zinājāt par Eduardu Smilģi?

DACE: Teikšu godīgi, ka par Eduardu Smilģi iepriekš neko nezināju. Es esmu apmeklējusi Eduarda Smilģa teātra muzeju gan pirms rekonstrukcijas, gan pēc remontdarbiem. Atceros, ka redzēju muzejā viņa darba kabinetu, skatuvi, atpūtas telpu un citas vietas. Tas bija ļoti interesanti, bet to es apmeklēju ar dzirdīgajiem apmeklētājiem, līdz ar to no gida neieguvu pilnīgu informāciju par pašu režisoru. Biogrāfiju būtu labi izlasīt pirms došanās uz izrādi.

ARNIS: Man netālu no mājām, Āgenskalnā, atrodas Eduarda Smilģa teātra muzejs, esmu to apmeklējis pasākuma "Baltā nakts" ietvaros.

Kas jūs pamudināja apmeklēt šo izrādi?

DACE: "Facebook" lapā redzēju ievietotu informāciju par Dailes teātra piedāvājumu apmeklēt šo izrādi ar latviešu valodas titriem.

Sākumā vēl domāju – iet vai neiet, bet beigās es nopirku biļetes savai mammai uz Ziemassvētkiem, līdz ar to apmeklējām "Smilģi" kopā. Noteikti vēlētos piebilst, ka šī teātra izrāde būtu labāk uztverama, ja iepriekš būtu iepazinusies ar Eduarda Smilģa dzīvesgājumu.

ARNIS: Dzīvesbiedre mani uzaicināja uz šo izrādi, jo pirmo reizi teātris piedāvāja izrādi ar subtitriem. Tā kā esmu vārdzirdīgs, teātri un mūziku varu uztvert, bet saklausīt runāto neizdodas tik veiksmīgi, attiecīgi redzēt subtitrus bija liels ieguvums.

Kas likās interesantāks vai pārsteidzošāks teātra izrādē?

DACE: Man likās ļoti interesanti, ka Smilģa lomu attēloja 6 aktieri, bet reizē tas apgrūtināja informācijas uztveršanu, jo bija jāspēj izsekot katra aktiera spēlētajai lomai un sniegtajai informācijai. Mani aizrāva izrādes scenogrāfija, kura bija ļoti izteiksmīga un skaista. Uz skatuves tika izmantoti 5 bloki, kuri sākotnēji bija zilos toņos, bet izrādes laikā tie mainījās, un katrai izmaiņai bija sava nozīme.

ARNIS: Mani pārsteidza, kā Eduards Smilģis cīnījās par Dailes teātra nodibināšanu, kā arī viņa dzīvesstāsts.

Kādi ir jūsu ieteikumi teātriem, kuri vēlētos veidot izrādes ar titriem?

DACE: Es ieteiktu teātriem sākt piedāvāt titrus komēdijām, jo tās noteikti būtu apmeklētākas no nedzirdīgo auditorijas, kā arī informācija būtu vieglāk saprotama. Toties drāmas un traģēdijas ir jau konkrētākai cilvēku grupai, līdz ar to apmeklējums no nedzirdīgo sabiedrības varētu būt mazāks.

Vēlos pieminēt, ka teātriem vajadzētu ņemt vērā piedāvāto rindu novietojumu, jo, piemēram, Dailes teātra mājaslapā bija norādīts, ka var iegādāties sēdvietas no 7. rindas, bet tas tomēr ir par tuvu. Manuprāt, Dailē tas būtu, sākot no 11. rindas.

ARNIS: Būtu nepieciešams uzlabot to, lai titri būtu sinhroni ar runāto tekstu. Ceru, ka nākamās izrādes arī varēs noskatīties ar latviešu valodas titriem. Man patika paplašināt savu redzesloku. Kāpēc nedzirdīgajiem liegt iespēju uztvert tekstu tāpat kā dzirdīgajiem? Tāpēc ceru apmeklēt vēl šādas izrādes! Bez titriem var uztvert, bet tik daudz informācijas tomēr tiek pazaudēts, ja nav teksta.

Vai šāds teātra izrādes formāts ar titriem atvieglāja izrādes skatīšanos? Vai teksts bija saprotams?

DACE: Noteikti, tas bija ļoti vērtīgi. Novēroju, ka vairāki aktieri ātri runāja, bet titros varēja nolasīt visu informāciju. Izrādi apmeklēju ar savu mammu, kura ir dzirdīga, un viņa minēja, ka titri palīdzēja arī viņai, jo brīžos, kad aktieris ātri norunāja savu sakāmo, tad varēja to izlasīt augšā uz tablo. Lai gan izrādei bija daudz plusu, tomēr bija arī kāds mīnuss. Mēs sēdējām 9. rindā, bet titru tablo bija par augstu, līdz ar to tas apgrūtināja izrādes skatīšanos, jo nemitīgi bija jākustina acis, un pie izrādes beigām tās bija jau ļoti sagurušas.

ARNIS: Jā, protams! Dažos momentos varēju saklausīt vārdus un pamanīt, ka titri mazliet neatbilst runātajam uz skatuves. Bet viennozīmīgi, ka titri bija ļoti noderīgi! Varbūt mazliet bija par augstu jāceļ galva (sēdējām 10. rindā). •

PASĀKUMI

- Dekoratīvās un dizaina mākslas muzejs (Skārņu iela 10, Rīga) aicina apmeklēt Dizaina studiju bērniem, kur izvietota pastāvīgā ekspozīcija "Dizaina process". Ekspozīcijā tiek piedāvātas aktivitātes, kuras ir interesantas bērniem, ģimenēm un pat pieaugušajiem, lai iepazītu dizaina veidošanas procesus. Sīkāka informācija:

- Dailes teātris piedāvā izrādi "Ārsts" ar latviešu valodas titriem. Izrādes režisors ir Gatis Šmits, kurš ir ilggadējs Dailes teātra radošās komandas pārstāvis. Izrādes galvenā lomas atveidotāja Vita Vārpiņa ir ieguvusi "Spēlmaņu nakts 2020/2021" balvu kā labākā aktrise. Sīkāka informācija:

- Kinoteātra "Splendid Palace" simtās jubilejas īpašajā programmā aplūkojamas vairākas klasikas Eiropas filmas, atspoguļojot kino aktualitātes no 1920. gada līdz pat mūsdienām. Sīkāka informācija:

Teksts: metodiķe Maira Cīrule

Foto: izglītības iestāžu personiskais arhīvs

RĪGAS PIRMSSKOLAS IZGLĪTĪBAS IESTĀDE "DZINTARIŅŠ"

Februāris Rīgas pirmsskolas izglītības iestādē "Dzintariņš" bijis rosīgs. Februāris ir sveču mēnesis, katra grupa savās telpās organizēja sveču izstādi "Sveču ceļš". Sveču sagādāšanā aktīvi iesaistījās gan darbinieki, gan bērni ar ģimenēm.

Tradicionāli 6. februārī tika svinēti Meteņi – pavasara gaidīšanas svētki. Visi tērpās maskās un piedalījās dažādās muzikālās un sportiskās svētku tradīciju aktivitātēs. Iestādes ēdinātāji sarūpēja gardas pankūkas. 15. februārī uz "Draugu ballīti" ikviens tika aicināts ierasties ar sarkanu akcentu apģērbā, lai kopā svinētu draudzības svētkus.

Mēneša noslēgumā "Dzintariņš" dalījās pieredzē par iestādes akreditāciju ar citām Rīgas pirmsskolas izglītības iestādēm metodiķu un vadītāju vietnieku sanāksmē. •

Teksts: surdotulce Agnese Romanova

RĪGAS RAIŅA VIDUSSKOLA

21. februārī Rīgas Raiņa vidusskolas audzēkņi devās ekskursijā uz Latvijas Republikas Saeimu. Jauniešiem bija iespēja iepazīties ar deputātu darbu un noskaidrot, kāda ir deputātu ikdiena ārpus ierastajām Saeimas sēžu ceturtdienām. Daļai jauniešu šī bija pirmā reize Saeimā, un daudzi atzina, ka televīzijas ekrānā redzētā sēžu zāle dzīvē šķiet krietni mazāka. Saeimas ēkā ikkatrs ekskursants var nejauši sastapties ar deputātiem, un tas gadījās arī šajā ekskursijā! Jauniešiem bija iespēja satikties un iepazīties ar diviem 14. Saeimas deputātiem – Edmundu Jurēvicu un Agnesi Krastu –, kuri pastāstīja par savu karjeras ceļu līdz Saeimai. Kā noris balsošana, kā tiek apspriesti

jautājumi komisijās, kāda ir deputāta palīga loma, kā tiek pieņemts budžets, cik ilga var būt visilgākā sēde – uz šiem un daudziem citiem jauniešu jautājumiem deputāti palīdzēja rast atbildes. Neizpalika arī iespēja apsēsties deputāta krēslā un apdomāt iespēju nākotnē būt vienam no tiem, kuri, Latvijas pilsoņu atbalstīti un ievēlēti, pieņems būtiskākos lēmumus mūsu visu nākotnes vārdā. •

Teksts: Skolēnu pašpārvalde, skolotāja Guna Priede

RĪGAS ĒBELMUIŽAS PAMATSKOLA

16. februāris skolā pagāja skaistā mīlestības noskaņā. Skolas pašpārvalde organizēja Valentīndienas pasākumu. Skolēni iepazīs ar Valentīndienas tradīcijām, skatoties prezentāciju. Bija dažādi uzdevumi, spēles un atrakcija – drauga atpazīšana. Liela formāta papīra lapā tika izgriezts caurums sirds formā – caur to varēja lūkoties un fotografēties. Pasākums bija jauks un radīja patīkamu noskaņu.

20. februāris 1.c klasei bija īpaša diena. Skolēni apguva konditora prasmes, pagatavojot cepumu "Selga"

biezpiena kūciņas. Šis notikums bija par godu skolas 183. dzimšanas dienai. Konditorejas nodarbība ir arī maza daļiņa no lielāka skolas projekta par profesijām un karjeru. •

Teksts: informācija apkopota no VGV tīmekļa vietnes

VALMIERAS GAUJAS KRASTA VIDUSSKOLA

14. februārī skolēni piedalījās basketbola sadraudzības spēlē pret viesiem no Rīgas, uzvarot ar rezultātu 34:21. Basketbola sadraudzības spēle nebija vienīgais sportiskais notikums – 17. februārī skolēni piedalījās Rīgas Ēbelmuižas pamatskolas organizētajā galda tenisa turnīrā. Astoņu dalībnieku konkurencē pirmo vietu ieguva Paulis Reinalds (Valmieras Gaujas krasta vidusskola), otro vietu – Ramons Osetrovs (Rīgas Ēbelmuižas pamatskola), trešo vietu – Deivids Timermanis (Rīgas Ēbelmuižas pamatskola).

15. februārī tika aizvadīts konkurss "Miss un Misters 2023". Dalībniekiem bija jāveic dažādi uzdevumi – jāstāsta par sevi un savu hobiju, jādejo valsis un citi praktiski uzdevumi. Skatītāju simpātijas bija Agate Zariņa un Reinis Hugo Brūvelis, bet titulu ieguvēji – Anna Marija Tukiša un Markuss Ādleris. 24. februārī, pieminot gadu kopš Krievijas karaspēka iebrukuma Ukrainā, 7. klases skolēni darināja dāvaniņas. Dāvaniņu sagatavošanā iesaistījās arī skolēnu vecāki, palīdzot sagādāt "Laima" saldumus Ukrainas bērniem.

Tie ir tikai daži no notikumiem, kuri norisinājās Valmieras Gaujas krasta vidusskolā. Februāris skolā ir bijis ļoti darbīgs mēnesis. •

Informāciju par notikumiem Rīgas Ēbelmuižas pamatskolā "Kopsoli" janvāra un februāra izdevumiem sagatavoja skolotāja Inguna Poga.

**SVEICAM APRĪĻA
JUBILĀRUS!**

Joku dienā, 1. aprīlī, savas jubilejas svinēs divi mūsu biedri Rīgas biedrībā. Taču viņi piedzima – pavisam nopietni, tas nav joks!

1. aprīlis ir pazīstams kā joku un smieklu diena. Par izjokošanu šajā dienā nedrīkst apvainoties un dusmoties, citādi visu nākamo gadu būs neveiksmes. Joku diena ar jautrām izdarībām tiek svinēta jau vairākus gadsimtus dažādās pasaules malās. Pēdējās desmitgadēs arī mediji iesaistījušies izjokošanā.

Jestrs joks izdevās, piemēram, Ķelnes (Vācijā) radiostacijai “WDR” – tā 1993. gada 1. aprīlī paziņoja, ka pilsētas amatpersonas ir noteikušas skrējēju ātruma ierobežojumu pilsētas parkos. Rikšot pa pilsētas zaļo zonu it kā vairs nedrīkstēja ātrāk par 10 kilometriem stundā. Kāpēc? Lai netraucētu vāverēm viņu delikātajā pārošanās sezonā!

Arī “BBC Radio” kopīgi ar astronomu Patriku Mūru izjokoja savus klausītājus. Astronomi pa radio brīdināja klausītājus, ka pievilksanas spēks starp Jupiteru un Plutonu uz īsu brīdi samazinās gravitāciju uz Zemes tieši 1. aprīlī pulksten 9.47 no rīta. Mūrs paziņoja, ka visi, kas uzlēktu gaisā tieši šajā laikā, piedzīvotu bezsvara stāvokli.

Un kā jūs domājat, kas notika? “BBC” neilgi pēc pulksten 9.47 saņēma simtiem zvanu, kuros cilvēki paziņoja, ka viņiem tas ir izdevies! Lūk, istā jautrība!

- RĪGAS BIEDRĪBĀ**
- 1.04. JURIS VEIDEMANIS
  - 1.04. VALDIS ALPS
  - 4.04. KĀRLIS PANKRATJEVS
  - 9.04. DZINTRA LIGITA HERBSTE
  - 12.04. KĀRLIS NOVICKIS
  - 16.04. IRMA KRAĢE
  - 16.04. NIKOLAJS BEĻUSEVS
  - 18.04. LĪGA DUKULE
  - 25.04. AINA KAULIŅA
  - 26.04. VIJA LIŠKOVSKA
  - 27.04. VALDA HOMKA
  - 28.04. VALENTĪNA KARTAŠOVA
- VENTSPILS BIEDRĪBĀ**
- 5.04. MAREKS VANAGS
- VALMIERAS BIEDRĪBĀ**
- 2.04. INGRĪDA GILE
  - 4.04. SERGEJS NIKOLAJONOKS
  - 13.04. ANITA ŠŅEPSTE
  - 22.04. LEONS GUMBRIS
  - 27.04. GUNTA TETERE
- SMILTENES BIEDRĪBĀ**
- 30.04. MARGARITA CVETKOVA
- REZĒKNES BIEDRĪBĀ**
- 16.04. MARINA ŠATOHINA
- LIEPĀJAS BIEDRĪBĀ**
- 6.04. VLADIMIRS GRENEVICS

**LATVIJAS ATKLĀTAIS
ČEMPIONĀTS
PELDĒŠANĀ**

No 24. līdz 26. februārim Ķīpsalas peldbaseinā notika 98. Latvijas atklātais čempionāts peldēšanā. Piedalījās 470 sportisti no Latvijas, Igaunijas, Somijas, Ukrainas, Maltas un Itālijas. Piedalījās arī mūsu nedzirdīgie peldētāji – Zane Embrekte un Kristofers Kraze.

Zane priekšsacīkstēs 50 metru distancē brīvajā stilā ieguva 4. vietu un ieņēma finālā. Kristofers priekšsacīkstēs 50 metru distancē brīvajā stilā ierindojās 96. vietā starp 198 dalībniekiem. Vakara sesijā finālā 50 metru distancē brīvajā stilā Zane izcīnīja 2. vietu.

Otrajā dienā kvalifikācijas sacensībās Zane startēja 200 metru distancē brīvajā stilā un Kristofers 50 metru distancē tauriņstila peldējumā. 38 dalībnieču konkurencē Zane ieguva 4. vietu, savukārt 110 vīriešu konkurencē tauriņstila peldējumā Kristofers izcīnīja 91. pozīciju. Trešajā dienā kvalifikācijas rīta sesijā Zane startēja 100 metru peldējumā brīvajā stilā, ieņemot 2. vietu un atstājot aiz sevis 79 sportistes.

**BALTIJAS VALSTU
ČEMPIONĀTS
PELDĒŠANĀ**

4. martā Ķīpsalas peldbaseinā norisinājās Baltijas valstu čempionāts peldēšanā. Sacensībās piedalījās gan jaunieši, gan juniori, kā arī izlases peldētāji. Piedalījās arī Zane Embrekte Latvijas izlases sastāvā. Pirmajā sacensību dienā, 3. martā, stafešu peldējumā 4 x 100 metru distancē brīvajā stilā Latvijas dāmas ieguva bronzas medaļu, Lietuvai zelts, bet Igaunijai – sudrabs. Otrajā dienā Zane Embrekte startēja individuāli 100 metru distancē brīvajā stilā un kvalificējās finālam, kurā ieguva 5. vietu.

LĪDZJŪTĪBA

No visiem tālumiem ir atpakaļ ceļš,
No laika tāluma – nekad.
(Elza Vēciņa)

Viktors Nikolajenko
(04.10.1937. – 04.03.2023.)
Izsakām visdziļāko
līdzjūtību tuviniekiem.

Rīgas RB